

stukken is en 15.000 stukken textiel meer dan in het voorafgaande jaar. [fol. 1723] Men hoopt dat de winsten daarop de zware en ongewone verliezen, die sinds enige jaren in Bengalen zijn geleden, zullen goedmaken. Bovendien zal een vroegtijdige levering bevorderd worden, als de kooplieden die een voorschot kregen, een interest van 2 % per maand in de kas moeten betalen over het bedrag dat zij uiteindelijk schuldig blijven. Om te tonen dat de voorwaarden niet slechts pro forma zijn, werd dit toegepast voor de schuld van de kooplieden Manikram en de zijnen van ropia 4320,5½. Het bestuur vindt het onvoldoende dat de kooplieden voor het vertrek van het laatste schip naar Batavia niet zoveel leveren, als waarvoor zij een voorschot hebben ontvangen. Zij moeten eigenlijk bij een voorschot van 75 voor 100 leveren. Dit was voorheen gebruikelijk. Het bestuur besloot op 28 oktober 1763 [fol. 1724] om kooplieden die met eigen middelen leveren, volgens artikel zes van het contract van aanbesteding, 7 % voor rente en risico te beloven, mits zij van alle soorten de aanbestede hoeveelheden om en nabij zouden leveren. Aangezien ze daaraan op verre na niet hebben voldaan, is er in plaats van 7 % maar 5 % gegeven, zowel op de goede kwaliteit grove doeken, waarvan de kooplieden de vastgestelde hoeveelheden leverden, of nog iets meer hebben geleverd, als op de bestellingen die ze bijna volledig hadden voldaan. Om de kooplieden ervan af te houden in het vervolg helemaal niet te leveren, is de letter van het contract gevolgd. Uit de memorie bij het besluit van 28 oktober 1763 blijkt dat er van def 8317 waarvoor geleverd werd, f 1358 moet worden afgetrokken, omdat sommige goederen in het voorjaar van 1763 reeds met 7 % waren belast, aannemende dat de volledige gecontracteerde hoeveelheid geleverd zou worden. De resterende f 6959 is voor gelijke delen de kamer van Amsterdam en die van Zeeland aangerekend. [fol. 1725] De Hoge Regering vindt dat er naar de omstandigheden is gehandeld. Het is geaccepteerd dat door de late levering van de textiel en de late afrekening met de kooplieden, de aanbesteding vertraagd werd, zodat de kostbare retouren zeer nadelig een jaar in de pakhuizen bleven liggen. Het bestuur meldt in zijn brief van 20 februari 1764 dat het om dit te voorkomen op 13 januari besloot om kooplieden die de rest van de gecontracteerde partij voor het eind van januari leveren, 3 % premie te beloven, en 2 % aan diegenen die half februari leveren. Als daardoor dan alles is binnengekomen en er geen gevaar voor verlies meer is, kunnen de slechtste kooplieden afgedankt worden om vroegtijdig met nieuwe kapitaal krachtige kooplieden een contract af te sluiten. [fol. 1726] Om de kooplieden te bewegen hun achterstallen binnen de bepaalde tijd te voldoen, is het goedgekeurd van deze voorwaarde af te wijken, toen bekend werd dat het grootste deel van de textiel uit Baddaal, Hendiaal en Jagannathpur reeds Jellingij was genaderd. Er was wel bedreigd dat bij nalatigheid artikel acht van het contract onverkort zou worden toegepast, waarbij is bepaald dat er over het bedrag waarvoor voor de voorschotten nog niet werd geleverd, een interest, of boete van 2 % per maand in de kas van de Compagnie moet worden gestort. Uit het resultaat is gebleken dat het bestuur daarmee een goede bedoeling heeft gehad, vooral omdat het in zijn brief van 20 maart 1764 schreef dat de premies, die aan de kooplieden zijn betaald, slechts ropia 3118 hebben bedragen. Maar het middel lijkt de Hoge Regering zeer gevaarlijk. [fol. 1727] De kooplieden zouden de textiel wel eens kunnen vasthouden tot de tijd dat er een premie gevraagd kan worden, maar dit valt door de thans genomen maatregelen van het bestuur niet te vrezen. Allereerst blijkt uit de brief van 20 maart 1764 dat tien oude kooplieden wegens insolventie zijn afgedankt, en dat er tien vermogende voor in de plaats zijn aangenomen. Hoewel hierover wel gronde opmerkingen zijn te maken, laat men dit verder rusten. Het bestuur zegt dat als enige middel om achterstallen in te vorderen en de Compagnie tegen schade te behoeden, wel besloten had moeten worden de firtij, of het uitschot, van de textiel aan te nemen. Bovendien had het bestuur unaniem besloten de tien in genoemde brief vermelde kooplieden af te danken, [fol. 1728] om eindelijk aan deugdelijker textiel te komen zonder te zijn gedwongen de firtij af te nemen. In die verwachting en op de grond dat volgens de brief van 20 februari 1764 de firtij slechts met 3½, 4½, 5 en 6 % minder dan de goede soort is geaccepteerd, heeft men het bestuur bevolen om wat betreft het aannemen van kooplieden die geen slechte kwa-